

Posudek diplomové práce

Dagmar Hlinková, Konec druhé světové války na Novostrašecku. Diplomová práce. Praha, PedF UK, 2008. Stran 159 včetně obrazové přílohy.

Práce vznikala, jak z textu plyne, na základě hlubšího vztahu k příslušnému regionu. Autorka při jejím koncipování postupovala maximálně samostatně. Jako její vedoucí jsem měl reálně jen velmi malou možnost postup na práci sledovat a případně usměrnit. Ve výsledném textu se nakonec střetají aspekty pozitivní i spornější, jak na to dále upozorňuji. Začínám těmi, které jsem zmínil na druhém místě.

Vycházíme-li z názvu práce, je třeba konstatovat, že období konce druhé světové války v oblasti Novostrašeka autorka věnovala něco přes šedesát stran, tedy necelou polovinu „čistého textu“ práce. Dalších třicet stran je věnováno protektorátní předhistorii takto vymezeného tématu, což bylo jistě na místě. Problematické je už však to, že autorka po základní geograficko-správní charakteristice regionu přistoupila k značně obšírnému vyličení jeho starší historie od období středověké kolonizace do časů první republiky.

Tato část, která nemůže mít jiný než kompilační charakter, je podle mého názoru zcela nadbytečná. Zcela by stačilo vyjít z vyličení stavu regionu ve druhé polovině 30. let, např. od stručné charakteristiky tehdejší jeho sociálně-ekonomické tvárnosti regionu a od zhodnocení výsledků posledních předválečných obecních voleb z r. 1938.

Zde pak už by bylo možno vhodně navázat výkladem o různých podobách odboje, ale zároveň i kolaborace, v období mezi březnem 1939 a prvními měsíci r. 1945. V textu o tomto období je už také obsažen výsledek autorčina heuristického úsilí, ať se jednalo o popis struktur odboje komunistického nebo jinak orientovaného. Bylo by ovšem užitečné dovědět se například, zda v rámci hnutí odporu působily struktury sociálně-demokratického zaměření.

Nyní už k hlavní obsahové a chronologické části práce. Dění v jarních měsících r. 1945 autorka popsala zevrubně a na základě poměrně široce provedené heuristiky. Není zcela jasné, do jaké míry je třeba považovat okruh použitých pramenů za plně uzavřený. Pokud jde o použité prameny, snad bylo možno ještě o něco podrobněji formulovat autorčino základní hodnocení té jejich části, která byla shromážděna úsilím bývalého ČSPB.

Na druhé straně oceňuji, že autorka vytvořila čtivý text vztahující čtenáře do děje krátkého období mezi koncem dubna a 9. květnem 1945. Překračování hranic regionu se přitom ukázalo být v případě některých událostí jako nezbytné. Autorka však naznačila důležitost regionu danou existencí důležité železniční i silniční spojnice vedoucí jeho jižní částí.

Zamyslela se také nad sporným fenoménem tzv. vlasovců, naznačila národní různorodost příslušných jednotek, ale nabídla např. i zajímavé informace o vystoupení arménských zajatců na straně českých povstalců.

Také krátká kapitola charakterizující poměry na Novostrašecku v prvních týdnech obnovené československé státnosti, sestavená na základě úředních písemností z května 1945, je podána zajímavě a naznačuje další možnosti bádání o této problematice, která už musela zůstat stranou autorčina výzkumu.

V závěru mi poněkud chybí konkrétnější shrnutí, např. zamyšlení nad tím, kolik obětí si vyžádala v okrese německá okupační politika, partyzánské aktivity a poté i boje z přelomu dubna a května 1945. Neméně zajímavé by bylo konstatování, do jaké míry se poměry na Novostrašecku shodovaly se situací v jiných okresech a v čem byla jejich specifická. Je ale možné, že míra zpracování situace v okolí Novostrašicka takové srovnání neumožňuje.

Stylistická úroveň práce je solidní. Za textem je připojen soubor obrazových příloh, poněkud však chybí kvalitní mapa regionu. Rozsah práce je vzhledem ke zvolenému řádkování ve skutečnosti větší, než by se mohlo zdát z počtu stran.

Práce oceňuji jako poměrně velmi svědomitě vypracovanou, doporučuji ji k obhajobě a vzhledem k výše konstatovaným skutečnostem a problémům ji nakonec hodnotím známkou „velmi dobře“.

V Praze 5. 1. 2009